

Laurențiu GAGU, Nicolae ULINICI*

ASERTIVITATEA ȘI TENDINȚELE HEGEMONICE ALE REPUBLICII POPULARE CHINEZE DIN MAREA CHINEI DE SUD

The People's Republic of China's Assertiveness and Hegemonic Tendencies in the South China Sea

Abstract: Over the last three decades, The People's Republic of China has experienced rapid growth of national economy because of the open doors policies. If in 1962 its GDP was just 45 billion, 2015's GDP was about 11,007.72 trillions of Dollars¹. The massive investments in army and technology² continue to raise questions both for International Relations researchers (theoretical level) and for South China Sea's-proxy state presidents; these uncertainties relate to the security of neighbouring states (practical level). On the other side, The People's Republic of China's hegemonic tendencies are being handled after their own, independent policy recipe, one that's different from the liberal policies of the West. In this article we argue that The People's Republic of China's tendencies towards getting the «great power» status will alter its Foreign Policy decisions, as well as the global order. Also, the choosing of China's foreign policy strategies (in the near future) will be made, on one hand, congruent to the way it defines its «relative identity» towards the US-led unipolarity and towards its neighbouring states, and on the other hand, according to the way in which other actors define the PRC's great power status at a regional level.³ Because the PRC stresses the utility of using an independent policy, we chose the «theory of social

---

* Școala Națională de Studii Politice și Administrative, e-mail: glaurentiu37@gmail.com ; ulinicinn@yahoo.com.

¹ Statistics from [tradingeconomics.com](http://www.tradingeconomics.com) [<http://www.tradingeconomics.com/china/gdp>]

² We do not avoid taking into account other parts, such as education, health, infrastructure, on account that they would be less important for the development of a country; within this article we will discuss the aforementioned tools, but in a lesser measure.

³ We can make a comparison between PRC's assertive behaviour towards Vietnam regarding the latter's wish to drill natural resources from South China Sea's islands, and the benevolent behaviour of China towards Malaysia.

identity» (TSI)⁴ as the framework of our research. China wants to achieve the great power status and to protect its customs and culture at the same time, denying the liberal norms of the West. According to TSI, China looks out to improve both its regional and global status. How is this possible? Through social creativity, competition, and mobility.

Keywords: conflict, cooperation, social creativity, social mobility, social competition, South China Sea.

*

Introducere

Folosirea *Teoriei Identității Sociale* (TIS) facilitează pe de o parte demonstrarea faptului că Republica Populară Chineză propune un *nou tip de relații* față de celelalte mari puteri, iar pe de altă parte oferă explicații importante legate de modul în care va evolua politica externă a Chinei în Marea Chinei de Sud, mai ales cu privire la revendicările teritoriale.

Teoria Identității Sociale demonstrează că „statele sau indivizii care urmăresc să își dezvolte propriul status (global) trebuie să urmărească trei obiective: *mobilitate socială, competiție socială, creativitate socială*”⁵. Prin intermediul mobilității sociale, China dorește să imite valorile și normele unui grup elitist pentru a putea fi admisă în acel club. În al doilea rând, prin intermediul competiției sociale, China afișează tendințe de înlocuire a grupului dominant prin depășirea acestuia la nivel de putere economică, militară etc. Creativitatea socială este strategia prin care China caută să obțină vizibilitate în domeniile în care alte mari puteri sunt foarte vizibile. Este cea mai dezirabilă cale prin care ea se poate integra în mod pașnic în Sistemul Internațional.

În ultima decadă, administrația chineză a adus pe scena diplomatică un concept inovativ chiar și pentru Occident, *un nou tip de relații* între marile puteri. Având în vedere că noul concept a fost promovat oficial de Xi Jinping în anul 2012, apărând treptat în dezbaterile academice și publice, nu ar trebui să fim surprinși că și cercetătorii occidentali consideră acest concept ca fiind unul nou. Actualul președinte al Republicii Populare Chineze acordă importanță vitală noii idei de cooperare. Acesta declara în cadrul unei vizite oficiale la Washington din anul 2012 că „aplicarea conceptului în ceea ce privește relațiile sino-americe este

---

⁴ TSI shows that some states are seeking a positive but distinctive identity towards other actors. We chose this theory because it belongs to social psychology, a fact that also helps us highlight Waltz's individual image.

⁵ Henri Tajfel, John C. Turner, Chapter I, „The Social Identity Theory of Intergroup Theory”, pp. 18-20.

vitală pentru ceea ce înseamnă realitatea politică, economică și de securitate dintre puterea în creștere – China – și hegemon - Statele Unite ale Americii”⁶.

„New type of Great Power relations”

Noul concept este destul de neclar chiar și pentru cercetătorii chinezi. De exemplu, Niu Xinchun (director al Institute of American Studies at the China Institute of Contemporary International Relations) afirmă că „noul tip de relații dintre marile puteri reprezintă un nou brand pe scena relațiilor internaționale. Nu există nici un îndreptar sau un model prestabilit de pe care să ne ghidăm”⁷. De asemenea, nici cercetătorii chinezi din domeniul Relațiilor Internaționale și nici experții aceluiași domeniu din Statele Unite sau din alte centre de cercetare globale nu au reușit să creeze o definiție coerentă pentru acest nou tip de relație/i între marile puteri. Pentru a acorda un plus de claritate conceptului, propunem îndreptarea atenției spre două realități politice globale: a) cine/ ce sunt marile puteri?; b) cum pot fi construite aceste noi tipuri de relații?

1. Cine/ ce sunt marile puteri?

Majoritatea analiștilor chinezi din arealul Relațiilor Internaționale interpretează conceptul *noul tip de relații între marile puteri* ca fiind un model de gândire al conducătorilor chinezi asupra consolidării creșterilor economice ale Beijingului, dar și asupra consolidării posibilelor relații cu anumite state în viitor. Totodată, conceptul sus-menționat are un sens diplomatic și unul academic. Ca unealtă diplomatică, ar trebui utilizat spre soluționarea unei posibile dileme, anume - cu ce tip de state trebuie să își construiască China relații pe viitor? Pe de altă parte, utilitatea academică a conceptului este de a ușura sarcinile cercetătorilor în ceea ce privește clasificarea unui stat ca fiind o mare putere.

Deopotrivă trebuie evidențiată situația în care acest *nou tip de relație* limitează acordurile de cooperare dintre Beijing și Washington. Limitarea acordurilor dintre cele două state crește posibilitatea de atragere a Chinei într-un conflict cu SUA, cel mai important partener comercial⁸. Pe de altă parte, potențialul de limitare al acordurilor cu SUA ar determina China să își dezvolte noi piețe de desfacere, ceea ce i-ar crește nivelul de asertivitate la nivel regional. Tot în acest

⁶ Howard Scheneider, „Xi calls for stronger relationship between China and U.S.”, *The Washington Post*, 15.02.2012 [17.03.17].

⁷ Jinghan Zeng, „Constructing «new type of great power relations»: the state of debate in China (1998-2014)”, *The British Journal of Politics and International Relations*, Vol. 18, No. 2, 2016, p. 432.

⁸Afirmație preluată de pe *The Observer of Economic Complexity*, [http://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/chn/, accesat 24.03.17] [17.03.17].

context noul concept poate determina distrugerea relațiilor cu alte state, care nu se încadrează în categoria marilor puteri. De ce? Pentru că există posibilitatea ca statele mici sau în dezvoltare să interpreteze relația de cooperare dintre China și SUA ca fiind mai presus de toate celelalte acorduri. De asemenea, dacă acest nou tip de relație este prezentat adecvat celorlalți actori, atunci China ar putea să își îmbunătățească și consolideze relațiile cu țările dezvoltate sau să își dezvolte un cadru de cooperare pertinent pentru rezolvarea disputelor teritoriale. După cum declara Pang Zhongying la sfârșitul anului 2013, „*noul tip de relație* a fost proiectat nu doar pentru SUA și China. Mai mult, acest tip de relație poate fi aplicat pentru acordurile Chinei cu Rusia, UE, Brazilia etc”⁹. Jinghan Zeng și Shaun Breslin susțin că noul concept „ar trebui aplicat pe relațiile Chinei cu toate puterile majore, inclusiv țările dezvoltate și cele în dezvoltare, dar și organizațiilor internaționale”¹⁰. Chen Xulong a sugerat la rândul său că „acest concept are nevoie de o reformulare, și anume: noul model al relațiilor între marile puteri”¹¹.

Pentru a justifica utilitatea acestui nou model de cooperare creat de către cercetătorii chinezi este necesară analizarea pe scurt a relației dintre China și Federația Rusă, pe de o parte, și China și India, pe de altă parte. „Cooperarea la nivel politic, economic, de securitate, dintre Beijing și Moscova este diferită, specială, față de nivelul de cooperare pe care primii îl au față de alte state”¹². De exemplu, Moscova folosește o strategie de *hedging* în cooperarea cu Beijingul. Cu alte cuvinte, Moscova fie se aliniază fie balansează Beijingul, vânzând, de exemplu, arme Vietnamului, stat cu care Republica Populară Chineză nu are relații calde. În ceea ce privește relațiile cu India, cooperarea dintre cele două state are la bază dorința comună către o nouă ordine globală, dar și adâncirea relațiilor economice.

Analizarea conceptului din punct de vedere diplomatic depășește arealul relațiilor externe ale Chinei, modelul extinzându-se până la analiza relațiilor dintre puterile emergente non-europene și puterile occidentale, cu scopul de a pune în evidență nivelul de trai al acestor state. Jinghan Zeng susține că „propunerea Chinei pentru construirea unui nou tip de relații poate fi privit ca un apel colectiv strategic al puterilor non-occidentale pentru a menține ordinea internațională în

---

⁹ Cheng Li, Lucy Xu, „Chinese Enthusiasm and American Cynism over the «New Type of Great Power Relations»”, *Brookings*, 04.12.2014 [18.03.17].

¹⁰ Jinghan Zeng, Shaun Breslin, „China’s «new type of Great Power relations»: a G2 with Chinese characteristics?”, *International Affairs*, Vol. 92, No. 4, 2016, pp. 16-20.

¹¹ Chen Xulong, „China’s View of the New Type of Relations Between Major Powers”, *China Focus*, 15.10.2012 [24.03.17].

¹² Samuel Charap, John Drennan, Pierre Noël, „Russia and China: A New Model of Great-Power Relations”, *Survival: Global Politics and Strategy*, Vol. 59, No. 1, pp. 25-30.

tandem cu puterile occidentale, în principal prin intermediul instituțiilor”¹³. În conformitate cu relațiile externe ale Chinei, relația sino-occidentală stă la baza noului concept, astfel fiind eliminată posibilitatea sau necesitatea construirii unei noi relații cu alte mari puteri. În ceea ce privește capacitățile militare și economice ale unui stat/grup de state (ca unealtă de clasificare a statelor), Qu Xiang „clasifica Rusia și UE ca mari puteri, deși acesta nu plasează UE ca fiind o țintă importantă pentru noile relații ale Chinei. Acest fapt se datorează refuzului UE de a vedea în China o amenințare strategică”¹⁴. Marșând pe această idee, Joseph Y.S Cheng afirma că „noul tip de relații poate fi aplicat pe relațiile sino-ruse deoarece Federația Rusă încă este o putere militară globală, acest fapt fiind perceput de către SUA drept o mare amenințare”¹⁵. Conform interpretărilor lui Jinghan Zeng, *noul tip de relații* a fost construit pentru relațiile sino-americane. De asemenea, spune Zeng, „acest concept poate fi aplicat și pentru puterile tradiționale occidentale, dar și pe puterile emergente, precum BRICS”¹⁶.

2. Cum pot fi construite aceste noi tipuri de relații?

Alt argument cu privire la noul concept gravitează în jurul a două întrebări: a) cum ar trebui să arate relațiile dintre două state/actori care au ca fundament conceptul creat de către cercetătorii chinezi; b) cum ar trebui definit conținutul relației? Ar trebui utilizat la modul general sau funcționează doar pentru anumiți actori?

În cercurile academice chineze există patru puncte de vedere cu privire la acest concept.

A. Unii dintre cercetători tind să egalizeze *noul tip de relație* cu vechile modele partenoriale pe care China le-a promovat de-a lungul timpului cu alte state mari. Prin urmare, din această situație reiese că noul concept nu este privit ca fiind un brand în relațiile externe ale Chinei. Chen Zhimin, politician marcant al RPC, caracterizează relația dintre marile puteri în șapte feluri:

„a) relațiile de cooperare dintre statele care sunt într-un război în plină desfășurare;

b) rivali într-un Război Rece;

---

¹³ Jinghan Zeng, „Constructing a «new type of great power relations»: the state of debate in China (1998-2014)”, *The British Journal of Politics and International Relations*, Vol 18, No.2, pp. 423.

¹⁴ Joseph Y.S. Cheng, „Xi Jinping’s «New Model of Major Power Relationships» for Sino-American Relations”, *Journal of Comparative Asian Development*, Vol. 15, No. 2, 2016, p. 228.

¹⁵ *Ibidem*, p. 230.

¹⁶ Jinghan Zeng, *art. cit.*, p. 430.

c) *competitori totali (cu sensul că actorii folosesc metode neconvenționale pentru atingerea propriilor obiective (un fel de competiție pe viață și pe moarte) fără a lua în considerare că prin comportamentul afișat produc prejudicii altor actori);*

d) *aliați tradiționali,*

e) *competitori benigni,*

f) *parteneri,*

g) *membri ai comunităților internaționale*¹⁷.

De asemenea, Chen Zhimin a ales ultimele trei caracteristici care să desemneze potențialul formării unui nou tip de relații.

B. În caracteristica numărul doi cercetătorii chinezi mizează pe *competitivitatea strategică* între două sau mai multe mari puteri. Aceștia interpretează competitivitatea strategică ca pe un element sine qua non pentru construirea unor noi relații. Totodată, atât la nivel academic cât și în alte cadre specializate, cercetătorii descriu *noul tip de cooperare* ca pe o relație stabilă a unei competiții pașnice. Zuo Xiying și Thang Shiping accentuează ideea că „utilizarea noului concept «new type of relations» trebuie făcută doar atunci când există competiție strategică între marile puteri, dar totodată și cu o dezvoltare stabilă a relațiilor de cooperare dintre ei”¹⁸. Tot Zuo Xiying și Thang Shiping afirmă că „nu este nevoie de «new type of relations» unde nu există competiție strategică, iar scopul construirii noului tip de relații este de a minimaliza șansele dezvoltării unei competiții maligne care are ca scop perimarea unei relații bilaterale”¹⁹. Un exemplu pertinent care poate explica asumțiile celor doi cercetători poate fi exprimat prin relația de lungă durată dintre China și SUA. Pentru ca acest concept să nu fie interpretat eronat de către marile puteri, este necesar ca ambele părți să își definească un fel de *linie roșie* în ceea ce privește cele mai importante interese naționale. Pe de altă parte, nici una dintre părți nu trebuie să conteste în vreun fel deciziile luate pentru apărarea propriilor interese. Yan Xuetong, decanul Universității Tsinghua, definește *noul tip de relații* în următorul mod: „pe deoparte are scopul de a evita orice confruntare militară de tipul celei dintre SUA și Uniunea Sovietică din timpul Războiului Rece, iar pe de altă parte nu este direcționată către cooperare strategică, precum cea dintre SUA - Marea Britanie”²⁰.

C. A treia abordare definește *noul tip de relații/cooperare* conform comportamentului pe care marile puteri îl au față de alte puteri, dar și de cooperarea

---

¹⁷ Chen Zhimin, „State Governance, Global Governance and the Construction of World Order”, *Social Science in China*, Vol. 37, No. 4, 2016, p. 155.

¹⁸ Zuo Xiying, Thang Shiping, „Understanding Strategic Behavior: A Preliminary Analytical Framework”, *Social Science in China*, Vol. 34, No. 2, 2013, p. 69.

¹⁹ *Ibidem*, p. 70.

²⁰ Ken Moriyasu, „China needs to «purchase» friendships, scholar says”, *Nikkei Asian Review*, 19.03.2015 [25.03.17].

dintre ele. De asemenea, putem observa diversitatea intereselor dintre hegemon și SUA. Aceste interese pot fi de trei feluri - comune, complementare, conflictuale. În ceea ce privește interesele comune și complementare, Washingtonul și Beijingul pot dezvolta un tip de cooperare pozitivă. Interesele conflictuale pot fi diminuate sau eliminate prin intermediul diplomației preventive.

D. Ultima abordare are mai mult trăsături filosofice. Aceasta caracterizează *noul tip de relații* ca fiind o stare de armonie, fără războaie, între toate marile puteri. Această situație este doar ipotetică, deoarece fiecare stat luptă pentru a obține cea mai mare cantitate de putere.

Politica Externă a Chinei și Teoria Identității Sociale

Robert Gilpin, în *War and Change in World Politics*, afirmă că „puterile emergente afișează un comportament mult mai expansiv pentru a modela regulile și normele astfel încât să se potrivească propriilor interese”²¹. Deși China nu mai este o putere emergentă²², totuși gradul de sensibilitate față de felul/modul cum alte state o identifică este foarte important în economia relațiilor diplomatice globale. De asemenea, China este preocupată de menținerea statutului de hegemon de tip *soft*, adică un hegemon care se acomodează cu cerințele anumitor actori din regiune (Malaezia), fără a da vreo șansă altora (Vietnam)²³. Conform datelor emise de către Fondul Monetar Internațional, economia Republicii Populare Chineze a depășit pentru prima oară economia Statelor Unite în termeni de achiziționare valutară²⁴. Cu alte cuvinte, China își mărește orizontul influenței economice și de putere peste întreaga planetă.

Din punctul de vedere al teoriei realiste, China tinde și spre monopolizarea influenței în Marea Chinei de Sud și Est, ceea ce înseamnă subminarea directă a principalului garantor de securitate regională, Statele Unite ale Americii. Odată cu scăderea influenței americane, este probabil că va porni un proces vast de alienare al aliaților asiatici față de sustenabilitatea prezenței americane în zonă. Dacă privim atent către refuzurile repetate ale Chinei de a respinge normele internaționale, atunci există posibilitatea ca o dată cu obținerea unui grad de putere suficient de mare aceasta să poată refuza norme, legi și instituții pe motivul lipsei de concordanță cu

---

²¹ Robert Gilpin, *War and Change in World Politics*, New York, Cambridge University Press, 1981, p. 11.

²² China se „comportă” în propria-i politică externă ca o putere emergentă. Luând în considerare puterea economică, militară și umană (câteva dintre atributele tradiționale ale puterii) RPC nu mai poate fi considerată o putere emergentă, mai degrabă o putere stabilă.

²³ Vom explica în cadrul comparației pe care o vom face cu privire la relațiile Chinei cu Malaezia versus relațiile Chinei cu Vietnamul.

²⁴ Malcom Scot, Cedric Sam, „China and the United States: Tale of Two Giant Economies”, *Bloomberg*, 2016 [26.03.17].

propriile sale interese. John Mearsheimer, în *Tragedia Marilor Puteri*, afirmă faptul că „puterile emergente precum China doresc să modifice granițele teritoriale, precum și instituțiile, regulile și normele internaționale care au fost instituite în momentul când statul în cauză era slab din punct de vedere militar, economic etc”²⁵.

Identitatea socială și Prestigiul Internațional

Identitatea Socială se referă la „conștiința de sine a unui individ, conștiință care derivă din propria sa apartenență la un grup social, împreună cu valorile și caracteristicile sale emoționale, toate atașate la ideea de apartenență la un grup”²⁶. De asemenea, utilitatea acestor grupuri sociale este de a ajuta fie un individ sau un stat să își formeze o identitate distinctă față de celelalte grupuri. Identitatea este atât obiectivă cât și subiectivă²⁷. Republica Populară Chineză a început să își „dezvolte o identitate aparte în timpul dinastiei Qing, spre finalul secolului al XIX-lea, fiind forțată de măsurile imperialiste occidentale și japoneze”²⁸. Anterior „secolului umilințelor”, China se prezenta ca fiind o civilizație moral superioară, de durată, și niciodată un stat națiune unitar.

Deoarece există *identitate obiectivă*, percepția pe care actorul A o are despre sine este total diferită față de imaginea pe care alți actori o au față de el. Spre exemplu, interpretările diferite asupra identității unui actor stau la baza conflictului din Ucraina, unde Federația Rusă a ales să răspundă prin metode coercitive pentru refuzul structurilor euro-atlantice de a-i accepta statutul de mare putere.

În interiorul unei comunități există un acord general cu privire la modul în care fiecare grup este poziționat față de alte grupuri, în conformitate cu anumite atribute: putere, putere economică sau prestigiul existent la nivel internațional. Statusul sau prestigiul se referă la poziția grupului într-o ierarhie socială. „Deoarece grupul este parte a ierarhiei sociale, fiecare individ tinde să facă parte din grupurile cu un status înalt, refuzând asocierea cu grupurile cu un status inferior”²⁹. La fel este și în cazul statelor în cadrul Sistemului Internațional, deoarece statele sunt

---

²⁵ John J. Mearsheimer, *The Tragedy of Great Power Politics*, New York: W. W. Norton, 2001, chapter 10.

²⁶ Henri Tajfel, „Social Categorization, Social Identity, and Social Comparison” în Henri Tajfel (ed.), *Differentiation between Social Groups*, p. 63 [27.03.17].

²⁷ I-Ching Lee, Jenny C. Su, Peter H. Gries, Frank C. S. Liu, 2016 „When objective group membership and subjective ethnic identification don't align: How identification shapes intergroup bias through self-enhancement and perceived threat”, *Group Processes & Intergroup Relations*, p.5 [28.03.17].

²⁸ William T. Rowe, *China's Last Empire: The Great Qing. History of Imperial China*, Cambridge and London: The Belknap Press of Harvard University Press, 2009, pp. 285–288.

²⁹ M. B. Brewer & W. Gardner, „Who is this «We»? Levels of collective identity and self representations”, *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 71, No.1, 1996, p. 85.

ierarhizate în funcție de bogăție, capacitate militară, cultură, poziționare geografică, putere diplomatică etc”³⁰. Când grupul se află pe o poziție inferioară vis-a-vis de grupul principal din acea regiune/zonă, atunci membrii acelui grup vor tinde să folosească una dintre cele trei strategii ale Teoriei Identității Sociale. De asemenea, optarea pentru o anumită strategie în dauna alteia depinde de cât laxe sunt granițele grupului cu cel mai înalt status, dar și de legitimitatea și permeabilitatea ierarhică. Dacă limitele de acceptare sau granițele grupului cu status înalt sunt laxe, atunci grupurile cu un status scăzut trebuie să adopte normele și regulile grupului la care doresc să adere, prin intermediul unei strategii sociale. Pentru a înțelege concret afirmațiile de mai sus, trebuie să ne concentrăm pe situațiile când un individ dintr-o clasă socială inferioară dorește să facă trecerea către o clasă socială mai înaltă, care să îi asigure bunăstarea socială și materială. Acesta trebuie să pornească un proces rapid de integrare și de acceptare a normelor grupului-gazdă. China a adoptat o astfel de strategie în anul 1980, moment similar cu începutul dezvoltării sale economice; un alt exemplu poate fi atitudinea statelor europene de la începutul anilor '90 cu privire la acceptarea în cluburile elitiste ale UE și NATO. Cele mai bune contra-exemple legate de exemplele sus menționate sunt Vietnamul și Filipine pentru zona asiatică și statele balcanice pentru Europa. În principiu, prin strategia mobilității sociale se încearcă integrarea și obținerea statului de membru într-un grup elitist.

Totuși, „când granițele grupului nu sunt permeabile, adică grupul cel mai înalt nu acceptă aderarea la grup a unui nou grup, atunci ordinea ierarhică a grupurilor este privită ca fiind ilegală, imorală”³¹. În situația în care *lower status group* nu este acceptat în *higher status group*, primul recurge la *competiția socială*. Dacă grupul cu status inferior inițiază o astfel de procedură împotriva grupului cu status înalt, atunci există posibilitatea schimbării ierarhiei grupurilor. Modificarea ierarhiei sau a statusului în relațiile internaționale are la bază un cumul de factori economici și militari, o rivalitate geopolitică (competiție socială) - cursă a înarmărilor, luptă pentru protejarea sferelor de influență, intervenții militare în state mai mici, cu scopul de a crea oarecum o percepție falsă celorlalte grupuri/actori. „Competiția socială este caracterizată prin intermediul jocului cu sumă nulă, deoarece aceasta strategie descrie poziția relativă a unui grup în interiorul unei ierarhii”³². În cadrul competiției sociale avem acțiuni de tipul: achiziționarea anumitor tipuri de bombe, găzduirea unor competiții (precum Olimpiada),

---

³⁰ Deborah Paul, Larson Welch, William Wohlforth, *Status in World Politics*, Cambridge University Press, 2014, pp. 7-10.

³¹ *Ibidem*, p. 10.

³² John C. Turner, „Social comparison and social identity: Some prospects for intergroup behaviour”, *European Journal of Social Psychology*, Vol. 5, No. 1, 2006, p. 12.

menținerea unei sfere de influență, dezvoltare tehnologică, monopol la nivel spațial. În cadrul competiției sociale grupurile cu un status scăzut/statele emergente tind să utilizeze aceleași tactici pentru a copia comportamentul hegemonului. Grupurile mici sau statele emergente folosesc această strategie pentru a ajunge și a depăși în ierarhie statul dominant. Putem deduce că se încearcă o răsturnare a status-quo-ului mai degrabă decât o încercare de integrare în clubul de elită.

Politica de asertivitate a Republicii Populare Chineze

De la sfârșitul anilor 1990, angajamentul crescând al Chinei față de țările vecine și instituțiile internaționale a facilitat „creșterea pașnică” a statutului de mare putere. Ținem să menționăm că Republica Populară Chineză afișează un comportament selectiv vis-a-vis de instituțiile internaționale. Cel mai apropiat exemplu din punct de vedere temporal este legat de decizia luată de către un tribunal internațional cu privire la litigiul Insulelor Spratly dintre Republica Populară Chineză și Filipine. De cele mai multe ori, state în plină ascensiune economică și militară precum China „refuză să respecte deciziile luate la nivel internațional deoarece acestea au fost create într-un moment când statul era slab”³³ și nu au putut decide și în propriul interes. Dar o dată cu criza financiară globală din 2008 Republica Populară Chineză (RPC) a început să acorde o importanță deosebită apărării intereselor naționale și în special afirmării suveranității maritime. Anumiți cercetători descriu „noua abordare a Chinei față de politica externă ca fiind «asertivă»”³⁴.

Asertivitatea RPC poate fi explicată prin trei metode:

1. *Presiunea sistemică* – asertivitatea Chinei crește pe fondul schimbărilor din distribuția de putere la nivel global, în special datorită modificărilor produse de evenimentele care au precedat criza economică din 2008. Pe de altă parte, asertivitatea RPC poate fi interpretată și prin intermediul creșterii continue de putere în plan economic și militar. În timp ce principalul garantor de securitate din Marea Chinei de Sud (Statele Unite ale Americii) „suferea” pierderi importante la nivel economic, în China evenimentele aveau un curs total diferit. Cu alte cuvinte, creșterea economică a Chinei într-o perioadă de declin financiar din partea Statelor Unite ale Americii o determină pe prima să adopte politici externe mult mai costisitoare și riscante.

2. Cea de a doua explicație care are la bază presiunea sistemică gravitează în jurul *revendicărilor teritoriale ale statelor limitrofe* ale Insulelor Spratly și Paracels.

---

³³ Richard Javad Heydarian, „Can China Really Ignore International Law?” în *The National Interests*, 2016 [01.04.17].

³⁴ Michael Yahuda, „China’s New Assertiveness in the South China Sea”, *Journal of Contemporary China*, 2013, Vol. 22, No. 81, p. 450.

Se poate observa că RPC ocupă abuziv tot mai multe insule, populându-le și construind baze militare. Construirea bazelor militare duce la posibilitatea militarizării zonei, iar această situație poate duce la ocuparea celor mai importante căi de comunicație și transport din lume. Totodată, ocuparea duce la sugrumarea economică a statelor vecine, ceea ce poate duce la un conflict. RPC nu pare a fi un hegemon care să se acomodeze cu cerințele actorilor regionali. Al treilea motiv este legat de extinderea intereselor economice, sau de creșterea numărului de acorduri comerciale la nivel global. Companiile chineze continuă să caute tranzacții după recordul de achiziție de anul trecut, când au anunțat achiziții străine de aproape 250 de miliarde de dolari³⁵.

3. *Presiunea domestică formează comportamentul la nivel extern al unui stat* – asertivitatea RPC poate fi și motivul competiției birocratice interne. Având în vedere diversitatea procesului de luare a deciziilor din China, cercetătorii sugerează că „ar trebui să ne concentrăm atenția asupra grupurilor de interes din politica externă a Chinei”³⁶. Implicarea Armatei de Eliberare a Poporului (People’s Liberation Army) în crearea agendei de politica externă a Chinei reprezintă exemplul cel mai pertinent pentru afirmația de mai sus. Deopotrivă, „comportamentul dur din politica externă ar putea fi determinat de dorința anumitor ministere sau agenții, în scopul creșterii bugetelor, de a asigura alimentarea adecvată cu energie”³⁷. O altă posibilă explicație a asertivității chineze este rezultatul competiției dintre elite pe parcursul unei perioade de tranziție. Cu alte cuvinte, în momentele de succesiune ale puterii, elitele politice au mai multe șanse să recurgă la jingoism (o formă de naționalism transpus într-o politică externă agresivă) pentru a-și consolida legitimitatea, contribuind la creșterea beligeranței în comportamentul extern al Chinei. „«Afacerea Bo Xilai» poate caracteriza cel mai corect lupta dintre elitele chineze”³⁸. În încheiere, trebuie să menționăm că și naționalismul în creștere joacă un rol important în articularea atitudinii politice externe asertive.

---

³⁵ Yue Qiu, Mathieu Benhamou, Ben Scent, Cynthia Hoffman, Jonathan Browning, Cedric Sam, Parker Leung and Adrian Leung, „China Deal Watch”, *Bloomberg*, 2016 [02.04.17].

³⁶ David Shambaugh, „Coping with a Conflicted China”, *The Washington Quarterly*, 2010 Vol. 34, No. 1, p. 20.

³⁷ Linda Jakobson, Dean Knox, „New Foreign Policy Actors in China”, Chapter 3 - „Factors influencing the mindset of foreign policy actors”, *SIPRI*, 26 Policy Paper, pp. 17-19.

³⁸ Adam Taylor, „The Illicit Romantic Affairs At The Heart of China’s Bo Xilai Scandal”, *Business Insider*, 2013 [02.04.17].

BIBLIOGRAFIE

- Brewer, M. B. & Gardner, W., „Who is this «We»? Levels of collective identity and self representations”, *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 71, No. 1, 1996.
- Charap, Samuel & Drennan, John & Noël, Pierre, „Russia and China: A New Model of Great-Power Relations”, *Survival: Global Politics and Strategy*, Vol. 59, No. 1.
- Cheng, Joseph Y.S, „Xi Jinping’s «New Model of Major Power Relationships» for Sino-American Relations”, *Journal of Comparative Asian Development*, Vol. 15, No. 2, 2016.
- Gilpin, Robert, *War and Change in World Politics*, Cambridge University Press, New York, 1981.
- Heydariyan, Richard Javad, „Can China Really Ignore International Law?”, *The National Interests*, 1 Aug 2016 [<http://nationalinterest.org/feature/can-china-really-ignore-international-law-17211>] [01.04.17].
- Jakobson, Linda & Knox, Dean, „New Foreign Policy Actors in China”, *SIPRI*, Policy Paper, nr. 26, 2010.
- Lee, I-Ching; Su, Jenny C.; Gries, Peter H.; Liu, Frank C. S., „When objective group membership and subjective ethnic identification don’t align: How identification shapes intergroup bias through self-enhancement and perceived threat”, *Group Processes & Intergroup Relations* [<http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1368430216677301#articleCitationDownloadContainer>] [28.03.17].
- Li, Cheng & Xu, Lucy, „Chinese Enthusiasm and American Cynism over the «New Type of Great Power Relations»”, *Brookings*. 4 Dec 2014 [<https://www.brookings.edu/opinions/chinese-enthusiasm-and-american-cynicism-over-the-new-type-of-great-power-relations/>] [18.03.17].
- Mearsheimer, John J., *The Tragedy of Great Power Politics*, New York: W. W. Norton, 2001, chapter 10.
- Moriyasu, Ken, „China needs to «purchase» friendships, scholar says”, *Nikkei Asian Review*, 19 Mar 2015. [<http://asia.nikkei.com/magazine/20150319-China-chill/Viewpoints/China-needs-to-purchase-friendships-scholar-says>] [25.03.17].
- Paul, Deborah V. & Welch, Larson & Wohlforth, William C., *Status in World Politics*, Cambridge University Press, 2014.
- Qiu, Yue; Benhamou, Mathieu; Scent, Ben; Hoffman, Cynthia; Browning, Jonathan; Sam, Cedric; Leung, Parker & Leung, Adrian, „China Deal Watch”, *Bloomberg*, 2013 [<https://www.bloomberg.com/graphics/2016-china-deals/>] [02.04.17]

- Rowe, William T., *China's Last Empire: The Great Qing. History of Imperial China*. Cambridge and London: The Belknap Press of Harvard University Press, 2009.
- Schneider, Howard, „Xi calls for stronger relationship between China and U.S.”, *The Washington Post*, 15 Feb 2012 [https://www.washingtonpost.com/business/economy/chinas-xi-jinping-addresses-business-policy-leaders/2012/02/15/gIQArGctFR_story.html?utm_term=.fd8e415ceb22] [17.03.17].
- Scot, Malcolm & Sam, Cedric, „China and the United States: Tale of Two Giant Economies”, *Bloomberg*, 12 Mai 2016 [https://www.bloomberg.com/graphics/2016-us-vs-china-economy/] [26.03.17].
- Shambaugh, David, „Coping with a Conflicted China”, *The Washington Quarterly*, 2010, Vol. 34, No. 1.
- Tajfel, Henri & Turner, John C., „The Social Identity Theory of Intergroup Theory”, Chapter 1. [http://web.mit.edu/curhan/www/docs/Articles/15341_Readings/Intergroup_Conflict/Tajfel_%26_Turner_Psych_of_Intergroup_Relations_CH1_Social_Identity_Theory.pdf] [15.03.17].
- Tajfel, Henri „Social Categorization, Social Identity, and Social Comparison” în Henri Tajfel (ed.), *Differentiation between Social Groups*. [http://psychology.anu.edu.au/files/Manuscripts-3-Social-identity-social-categorization-and-social-comparison-in-intergroup-behaviour.pdf] [27.03.17].
- Taylor, Adam, „The Illicit Romantic Affairs At The Heart of China's Bo Xilai Scandal”, *Business Insider*, 2013 [http://www.businessinsider.com/chinas-bo-xilai-scandal-the-love-affairs-2013-8] [02.04.17].
- The Observer of Economic Complexity*
[http://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/chn/] [24.03.17]
- Tradingeconomics.com [http://www.tradingeconomics.com/china/gdp]
- Turner, John C., „Social comparison and social identity: Some prospects for intergroup behaviour”, *European Journal of Social Psychology*, Vol. 5, No. 1, 2006.
- Xiying, Zuo & Shiping, Thang, „Understanding Strategic Behavior: A Preliminary Analytical Framework”, *Social Science in China*, Vol. 34, 2013, No. 2.
- Xulong, Chen, „China's View of the New Type of Relations Between Major Powers”, *China Focus*, 15 Oct 2012 [http://www.chinausfocus.com/foreign-policy/chinas-view-of-the-new-type-of-relations-between-major-powers], [24.03.17].

- Yahuda, Michael, „China’s New Assertiveness in the South China Sea”, *Journal of Contemporary China*, 2013, Vol. 22, No. 81.
- Zeng, Jinghan & Breslin, Shaun, „China’s «new type of Great Power relations»: a G2 with Chinese characteristics?”, *International Affairs*, 2016, Vol. 92, No. 4.
- Zeng, Jinghan, „Constructing a «new type of great power relations»: the state of debate in China (1998-2014)”, *The British Journal of Politics and International Relations*, Vol 18, Issue 2, 2016.
- Zhimin, Chen, „State Governance, Global Governance and the Construction of World Order”, *Social Science in China*, Vol. 37, No. 4, 2016.